

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CIOCANA

mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, nr. 24/1,
Republica Moldova, MD-2044,
tel./fax (+373 22) 333 665; (022) 337 520
e-mail: jci@justice.md

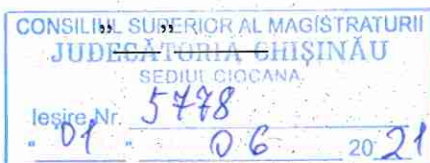
Sediul specializat în examinarea cauzelor cu privire la activitatea
judecătorului de instrucție și în materie contravențională

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
CIOCANA COURT OFFICE

Chisinau city, Mihail Sadoveanu street, nr. 24/1,
Republic of Moldova, MD-2044,
tel./fax (+373 22) 333 665; (022) 337 520
e-mail: jci@justice.md

The Court Office specialized in the examination of the cases concerning
the activity of the investigative judge and in contravenational matters

Curtea Constituțională

Mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28 MD-2004

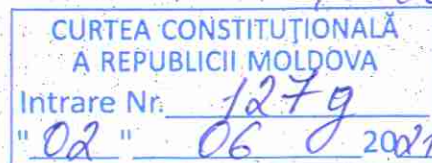
Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), Vă expediază excepția de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității a prevederilor legii contravenționale conținute în art. 448 Cod Contravențional și anume sintagma alin.(2) al aceluiași articol "..., dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația...", și al alin.(3) care menționează că "...Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atât la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale...", sub aspectul corespunderii cu prevederile art.1 alin.(3), art.4, art.7, art.16, art. 20, art. 21, art.23 alin.(2), art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Anexe:

- Sesizarea pe ___ file;
- Încheierea nr. 5r-4862/20 din 12 mai 2021 pe ___ file;
- Copia contestației depusă de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional pe ___ file;

Judecător

Victor Sandu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a)
și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume Sandu 2. Prenume Victor

3. Funcția: *Judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana)*

4. Adresa mun.Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 24/1, sala 2

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului.....

9. Tel.....

10. Fax

11.

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare vizează neconstituționalitatea prevederilor art.448 alin.(2) și (3) Cod Contravențional a Republicii Moldova,

Excepția de neconstituționalitate este ridicată în cadrul examinării judecătorești a contestației depuse de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional, aflată în procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), Victor Sandu.

Conținutul prevederilor contestate este următorul:

Articolul 488 la alin.(2) din Cod Contravențional al Republicii Moldova, prevede că, „În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, **dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale**, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.”

Articolul 488 la alin.(3) din Cod Contravențional al Republicii Moldova, prevede că, „**Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atât la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale...**”.

Astfel, corborând temeiurile de drept invocate supra, consider că prevederile legale indicate în 448 alin.(2) și (3) din Cod Contravențional al Republicii Moldova, contravin următoarelor prevederi din Constituția Republicii Moldova:

Art.1 alin.(3), din Constituția RM, ”Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Art. 4 din Constituția RM, ”Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”.

Art. 7 din Constituția RM, „Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”;

Art. 20 din Constituția RM., „ Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție. ”

Art. 21 din Constituția RM., „ Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. ”

Art. 23 alin.(2) din Constituția RM., ”Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Art. 54 alin.(1) din Constituția RM, „În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.”.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. Instanței de judecată i-a fost prezentată pentru examinare contestația depusă de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional.

Astfel, potrivit materialului contravențional nr.4859, intentat de către ofițerul de sector al IP Centru, Iulian Ababii, s-a stabilit că, cet. Lupu Iurie la **27.08.2017**, aflându-se în apartamentul din mun. Chișinău, str. Mihai Eminescu 26, ap.7, a tulburat ordinea publică, acțiunile cet. Lupu Iurie fiind calificate de către agentul constatator în baza art. 354 Cod contravențional cu aplicarea unei sancțiuni sub formă de amendă în mărime de 500 lei.

Ulterior, la 07.02.2018, procesul – verbal nr. MAI 03 796041 din 27.08.2017 și decizia agentului constatator Iulian Ababii din aceeași dată întocmită conform art. 354 Cod Contravențional, au fost remise pentru executare executorului judecătoresc Neruță Anatolie.

La 30.12.2019 întru executarea sancțiunii contravenționale stabilită prin decizia de sancționare din 27.08.2017 emisă în baza art. 354 Cod Contravențional, de către o persoană terță a fost achitată amenda stabilită în mărime de 500 lei.

Cet. Lupu Iurie invocă că abia la data de 09.11.2020 a aflat aflat despre faptul că în privința sa a fost aplicată o sancțiune contravențională în baza art. 354 Cod Contravențional.

Astfel, la data de 08.12.2020, cet. Lupu Iurie nefiind de acord cu decizia contravențională emisă în privința sa, prin intermediul avocatului Oxana Ivanov a contestat-o în ordinea art. 448 Cod contravențional, solicitând și repunerea în termen de contestare a deciziei de sancționare.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Potrivit prevederilor art. 448 Cod Contravențional, contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale, iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, în cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația, iar alin.(3) menționează că Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit alături la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale.

Astfel este de remarcat că, legislația contravențională stabilește în art. 5 alin.(1-3) Cod Contravențional că, *Nimeni* nu poate fi declarat vinovat de săvîrșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decît în conformitate cu legea contravențională. Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sînt interzise. Legea contravențională nu urmărește cauzarea de suferințe fizice sau lezarea demnității omului. Nimeni nu poate fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Conținutul principiului legalității procesului contravențional include respectarea strictă și îndeplinirea fără abatere a dispozițiilor stipulate în Codul Contravențional al Republicii Moldova, în Constituția Republicii Moldova, în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, în normele și principiile unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Obligația de a respecta legea contravențională se răspîndește asupra tuturor organelor, organizațiilor, întreprinderilor, instituțiilor de stat și nestatale, asupra persoanelor cu funcție de răspundere, asupra tuturor cetățenilor și a altor persoane.

În conformitate cu art. 54 din Constituție: ”(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngereri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor

proclamate în articolele 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

La caz potrivit materialului contravențional nr.4859, intentat de către ofițerul de sector al IP Centru, Iulian Ababii, s-a stabilit că, cet. Lupu Iurie la **27.08.2017**, aflându-se în apartamentul din mun. Chișinău, str. Mihai Eminescu 26, ap.7, a tulburat ordinea publică, iar acțiunile cet. Lupu Iurie fiind calificate de către agentul constatator în baza **art. 354 Cod contravențional**, fiind emisă decizie de sancționare la data de **27.08.2017**, cu aplicarea unei sancțiuni sub formă de amendă în mărime de 500 lei.

Ulterior, la 07.02.2018, procesul – verbal nr. MAI 03 796041 din 27.08.2017 și decizia agentului constatator Iulian Ababii din aceeași dată întocmită conform art. 354 Cod Contravențional, au fost remise pentru executare executorului judecătoresc Neruță Anatolie.

La 30.12.2019 întru executarea sancțiunii contravenționale stabilită prin decizia de sancționare din 27.08.2017 emisă în baza art. 354 Cod Contravențional, de către o persoană terță a fost achitată amenda stabilită în mărime de 500 lei.

Cet. Lupu Iurie invocă că abia la data de **09.11.2020** a aflat aflat despre faptul că în privința sa a fost aplicată o sancțiune contravențională în baza art. 354 Cod Contravențional.

Astfel, la data de **08.12.2020**, cet. Lupu Iurie nefiind de acord cu decizia contravențională emisă în privința sa, prin intermediul avocatului Oxana Ivanov a contestat-o în ordinea art. 448 Cod contravențional, solicitând și repunerea în termen de contestare a deciziei de sancționare.

Potrivit articolului 16 din Legea fundamentală, toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. Principiul egalității cetățenilor în fața legii presupune ca legile să instituie un tratament egal pentru situații identice din perspectiva scopului urmărit. Totodată, principiul egalității impune soluții diferite pentru situații diferite.

Potrivit articolului 20 din Legea fundamentală, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Potrivit articolului 21 din Legea fundamentală, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Astfel, autorul sesizării va menționa că în cauzele contravenționale persoana învinuită de comiterea unei contravenții poate fi sancționată de către autoritatea care are competența de a investiga fapta ce constituie contravenție. În funcție de competența autorității, sancțiunea poate fi impusă printr-un act administrativ sub forma unei decizii.

Este de menționat că Curtea a stabilit, în jurisprudența sa, că „deși actul administrativ prin care se constată fapta contravențională și se aplică o sancțiune contravențională este un document executoriu, acesta nu poate fi considerat definitiv din

momentul în care este întocmit, având în vedere faptul că trăsătura „definitivatului” este caracteristică doar pentru hotărârile cu caracter jurisdicțional” (a se vedea DCC nr. 34 din 5 martie 2019, § 24). Totuși, **doar lipsa contestării în termen**, în absența motivelor fundamentate pentru repunerea în termen, **îi poate atribui deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale trăsătura definitivatului** (*ibidem*, § 24). De asemenea, cu referire la conceptele de achitare și de condamnare, Curtea Europeană a menționat în cauza *Mihalache v. România* [MC], 8 iulie 2019, § 95, că nu este necesară intervenția unui tribunal pentru a se avea în vedere o decizie în aceste scopuri. Ceea ce contează este dacă decizia în discuție a fost luată de o autoritate care participă la administrarea justiției în sistemul juridic național vizat și că această autoritate este competentă, în baza dreptului național, să stabilească și, ca atare, să pedepsească conduita ilegală de care persoana a fost acuzată. Prezintă o importanță mai mică faptul că decizia în discuție nu ia forma unei hotărâri judecătorești, de vreme ce asemenea aspecte de procedură și de formă nu-i pot influența efectele.

În același sens, Curtea Supremă de Justiție a reținut, în jurisprudența sa (Decizia din 8 iunie 2016, dosarul nr. 1ra-1050/2016, p. 5; Decizia din 3 iulie 2018, dosarul nr. 1ra-1166/2018, p. 6), că procesul-verbal cu privire la contravenție [devenit definitiv prin necontestare] echivalează cu o hotărâre definitivă cu privire la aceeași învinuire.

Articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile (a se vedea HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 38; HCC nr. 22 din 1 octombrie 2018, § 32; HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019, § 110). Articolul 23 din Constituție (care stabilește condițiile calității legii) nu poate fi aplicat de sine stătător, ci doar dacă este coroborat cu un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18). Calitatea unei legi nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

Regula de interpretare *Actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat* (legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, nu în sensul neaplicării). Pe baza acestei interpretări, decizia unui agent constator devenită definitivă prin neatacare este asimilabilă unei hotărâri judecătorești definitive, iar (2) termenul de „instanță” din dispozițiile articolului 476 alin. (2) din Codul contravențional desemnează instanța de judecată care poate cenzura actele agentului constator, adică instanța prevăzută la articolul 475 alin. (3) din Codul contravențional.

Totodată este de menționat că organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni/contravenții, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală/contravențională, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil“.

Prevederile criticate și anume în *art. 448 alin. (2) și (3) Cod Contravențional*, ce au în vedere contestarea sancțiunilor contravenționale, constituie un impediment în ceea ce

privește dreptul unei persoane (contravenient) la soluționarea cauzei sale într-un mod echitabil, ținând seama și de motivarea prezentei excepții de neconstituționalitate.

Potrivit hotărârii nr. 6 din 19 martie 2019, § 61, Curtea a reținut că dreptul de a formula o contestație nu poate fi exercitat în mod efectiv decât de la data la care persoanei i se aduce la cunoștință actul contestat. În caz contrar, el riscă să devină unul teoretic și iluzoriu. De vreme ce statul garantează un drept, el trebuie să creeze premisele realizării acestuia.

De asemenea, prevederile contestate ar putea fi considerate, în anumite circumstanțe, un obstacol procedural (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Markovic și alții v. Italia* [MC], 14 decembrie 2006, § 94; *Balakin v. Rusia*, 4 iulie 2013, § 40) pentru examinarea de către instanțele de judecată a fondului contestației. Din acest motiv, Curtea urmează să verifice dacă dispozițiile criticate ar putea afecta esența dreptului de acces la un tribunal.

Prin urmare, Curții îi rămâne să examineze prevederile menționate *supra* prin prisma prevederilor articolului 20,21 din Constituție, care garantează accesul liber la un tribunal, coroborat cu articolul 23 alin. (2), care stabilește exigențele standardului calității legii.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, în virtutea principiului certitudinii juridice, statul trebuie să respecte și să aplice într-o manieră previzibilă și coerentă legile pe care le-a adoptat, iar dispozițiile legale trebuie să fie accesibile publicului destinat și redactate cu suficientă claritate (*Broniowski v. Polonia*, 22 iunie 2004, § 184).

Exigențele preeminenței dreptului presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, previzibile și care oferă garanții împotriva abuzurilor.

Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

Dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor. Dreptul de acces la un tribunal include nu doar dreptul de a iniția o acțiune, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se

pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

Dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut. Acesta poate fi limitat. Limitările accesului la o instanță trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale, pentru a nu afecta însăși esența dreptului. Această afirmație este valabilă și pentru normele de natură procedurală care stabilesc termene în interiorul cărora persoanele ar putea formula o contestație (*Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, § 36).

Folosirea termenelor limitative privește asigurarea bunei-administrări a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice.

Durata termenului este o chestiune în privința căreia statul dispune de o marjă de apreciere. De principiu, instituirea unor termene scurte (e.g. de cinci, de șapte sau de cincisprezece zile) pentru formularea unei contestații nu ridică, *per se*, o problemă în baza articolului 6 § 1 din Convenția Europeană (*Mamikonyan v. Armenia*, 16 martie 2010, § 29).

Totuși, aceste termene nu trebuie să fie excesiv de rigide, pentru a lipsi persoana de o contestație efectivă. Astfel, dreptul de a înainta o acțiune sau de a introduce o cale de atac trebuie să apară din momentul în care persoana a luat cunoștință, în mod efectiv, de actul care poate să aducă atingere drepturilor sau intereselor sale legitime (*Miragall Escolano și alții v. Spania*, 25 ianuarie 2000, § 37; *Georgiy Nikolayevich Mikhaylov v. Rusia*, 1 aprilie 2010, § 54).

Dreptul la un proces echitabil presupune că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărâ în privința încălcării drepturilor și obligațiilor sale.

În consecință, contestarea actelor emise în cadrul procesului contravențional este reglementată în mod divergent de mai multe prevederi ale aceluiași act normativ. Această incoerență normativă creează insecuritate juridică pentru destinatarii legii.

Astfel, autorul excepției de neconstituționalitate va menționa că, chiar dacă persoana a luat cunoștință de decizia de sancționare ulterior datei de executare a sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale, ea se va afla în imposibilitatea repunerii în termenul pentru realizarea dreptului la contestarea potrivit prevederilor **art. 448 Cod Contravențional**, pentru că, potrivit alin. 2 și alin. 3 din art. 448 Cod Contravențional persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen din motive întemeiate, **dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale**. Iar alin.(3) menționează că **Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atât la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale**.

Sub acest aspect, Curtea Europeană a menționat că, deși respectarea termenelor prevăzute în legislația internă este în interesul securității juridice și al bunei-administrări a justiției, în cazuri excepționale trebuie să se dea dovadă de flexibilitate, pentru a se asigura

faptul că accesul la un tribunal nu este limitat prin încălcarea prevederilor Convenției (*Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, § 42).

În acest sens, reiterând constatările din Hotărârea nr. 6 din 19 martie 2019, § 61, în care s-a menționat că, de vreme ce statul a prevăzut dreptul de a formula o contestație, acesta trebuie să creeze premisele realizării acestui drept.

Având în vedere cele menționate, este de învederat că prevederile „...dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale” a (alin.2) art. 448 Cod Contravențional, și a prevederilor „Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit afiț la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale.” a (alin.3) art. 448 Cod Contravențional contravin articolului 20 coroborat cu articolele 23 alin. (2) și (4), din Constituție și, prin urmare, trebuie declarate neconstituționale.

Astfel, începând cu data emiterii deciziei de sancționare contravențională, termenul pentru contestarea urmează să se calculeze potrivit regulilor stabilite de (alin. 1) și (alin.2 (fără prevederile: dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale)) a art. 448 Cod Contravențional.

Totodată se va menționa că prevederile actuale conținute în art. 448 alin.(2) și (3) Cod Contravențional îngrădește persoana în vederea disponibilității drepturilor de contestare a unui act întocmit de o autoritate publică ca element al unui proces echitabil, ce are în vedere competența de soluționare a cauzei din punct de vedere material.

Pornind de la aceste deziderate, este de menționat că, formula actuală a sintagmelor încadrate în art. 448 alin.(2) și (3) Cod Contravențional, contravine acestor principii enunțate.

În limitele dezideratul constituțional, prevăzut de art. 23 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, considerăm că textul art. 448 alin.(2) și (3) Cod Contravențional al RM nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: *previzibilitate, precizie și claritate* și, ca efect, este incompatibilă cu norma constituțională.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. 1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale;

2. Exercițarea controlului constituționalității a prevederilor conținute în art. 448 Cod Contravențional și anume sintagma alin.(2) ”...dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale...”, și din alin.(3) al aceluiași articol ”...Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit afiș la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale...”, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.1 alin.(3), art.4, art.7, art.16, art. 20, art. 21, art.23 alin.(2), art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Prevederile relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza Hotărârii menționate Curtea Constituțională a hotărât în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova coroborat cu art. 20,115,116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui R. Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți, sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătorilor pe rolul cărora se află cauza;

- Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova;

2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

- Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/ completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătorilor pe rolul cărora se află cauza în temeiul aplicării directe a art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

- a)
- b)
- c)

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul : Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 24/1

Data12 mai 2021

(Semnătura autorului sesizării)

ÎNCHEIERE

12 mai 2021

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței

Judecător

Grefier

Victor Sandu

Titomir Cristina

examinând în ședință de judecată publică contestația depusă de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional, instanța

c o n s t a t ă :

Partea descriptivă:

1. La data de 16 decembrie 2020, la Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) a parvenit contestația depusă de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional.

2. La data de 17 decembrie 2020, prezenta cauză contravențională a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor ceea ce se confirmă prin fișa de repartizare anexată la materialele dosarului.

3. Prin încheierea din data de 18 decembrie 2020 în acord cu prevederile art. 473 lit.b) Cod Contravențional al RM a fost fixat termenul pentru examinarea prezentei cauze penale.

Argumentele participanților la proces:

4. *Făptuitorul Lupu Iurie și agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliției Centru, mun.Chișinău, Ababii Lilian deși au fost citați în mod legal, nu s-au prezentat la ședința de judecată și nu au adus la cunoștință motivele neprezentării. Ținând cont de procedura de citare legală respectată, instanța de judecată a dispus, în baza art. 382 din Codul contravențional, examinarea cauzei în lipsa acestora.*

Aprecierea instanței de judecată:

5. Studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a sesiza din oficiu Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității prevederile legii contravenționale conținute în art. 448 alin.(2,3) Cod Contravențional, din următoarele considerente:

6. În context, din materialele acumulate pe faptele expuse, conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, ”Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”

7. Potrivit art. 135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului,

precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție ”.

8. Totodată aceleași prevederi se regăsesc și în art.4 alin.(1) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

9. La fel, instanța de judecată notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115,116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu:

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

10. După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de judecată reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din data de 09 februarie 2016.

11. În acest context, notăm că în speță instanța de judecată consideră oportună verificarea constituționalității prevederilor legii contravenționale conținute în *art. 448 Cod Contravențional și anume sintagma* alin.(2) al aceluiași articol ”...În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația..”, și al alin.(3) care menționează că ”...Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atât la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale...”, sub

aspectul corespunderii cu prevederile art.1 alin.(3), art.4, art.7, art.16, art. 20, art. 21, art.23 alin.(2), art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

12. Totodată, instanța de judecată consideră necesar a dispune suspendarea examinării cauzei contravenționale intentate în baza contestației depuse de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional, până la exercitarea, de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității prevederilor legii contravenționale conținute în art. 448 alin.(2) și (3) Cod Contravențional.

13. Sintetizând circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a ridica din oficiu excepția de neconstituționalitate, în cadrul judecării cauzei contravenționale intentate în baza contestației depuse de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se ridică din oficiu excepția de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității prevederilor legii contravenționale conținute în *art. 448 Cod Contravențional și anume sintagma alin.(2) al aceluiași articol "..., dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația..."*, și al alin.(3) care menționează că *"...Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atît la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale..."*, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.1 alin.(3), art.4, art.7, art.16, art. 20, art. 21, art.23 alin.(2), art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se suspendă examinarea contestația depuse de Lupu Iurie împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI nr. 03796041 din 27.08.2017 și deciziei de sancționare întocmită în baza art. 354 Cod Contravențional pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra sesizării înaintate.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea instanței de judecată pentru verificarea prevederilor legii contravenționale conținute în *art. 448 Cod Contravențional și anume sintagma alin.(2) al aceluiași articol "..., dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația..."*, și al alin.(3) care menționează că *"...Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atît la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale..."*.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,

Judecător

Victor Sandu